

K článku L. Dziedzinské a L. Strnada: Příspěvek k sociologii vysokoškolského studenta Sociologický časopis 1966/3.

Autoři se ve svém článku, podloženém některými údaji získanými sociologickým výzkumem vysokoškolských studentů, dotkli velmi závažné otázky — vlivu vysokoškolských učitelů na studenty.

Údaje, které prezentují, vypovídají o tom, že pouze velmi nepatrný zlomek, mizivá část studentů označila vysokoškolské učitele za dominantní faktor působení formujícího osobnost vysokoškolského studenta. Nechci s autory polemizovat o způsobu získání dat, jde mi spíše o závěry, které z tohoto zjištění vyvozují. Domnívám se, že při interpretaci empirických dat došlo k nepřesnosti, k simplifikaci. Autory položená otázka byla zaměřena k získání informací (přesněji výpovědí studentů) o dominantním faktoru výchovného působení — v nejširším smyslu slova. Ovšem autoři v diskusi, vyvolané získanými empirickými daty, která je relativně obsáhlá a v níž jsou zajímavé postřehy, hovoří o vlivu vysokoškolských učitelů na studenty vůbec. Dospívají k závěru, že, i když pravděpodobně působení učitele je větší než si studenti uvědomují..., „se naše působení

(tj. vysokoškolských učitelů) na vytváření jejich osobnosti rovná prakticky nule“. Domnívám se, že uvedené empirické údaje autory k tomuto tvrzení neopravňují. Vliv vysokoškolských učitelů na studenty může být (netvrdím že je, neboť to prozatím nebylo prozkoumáno) velký, ale vysokoškolský učitelé nemusí být studenty označeni za dominantní faktor již i vzhledem k „váze“ jiných faktorů a délce jejich působení na vytvářející se osobnost. Jinak řečeno, z odpovědí na otázku o dominantním faktoru nelze dělat všeobecnější závěry o takřka neexistenci vlivu vysokoškolských učitelů na studenty.

Myslím, že získané údaje by bylo možno interpretovat jako informace o částečném uvědomování si existence a váhy diskutovaného činitele studenty — i toto tvrzení však je diskutabilní. Jsem přesvědčena o tom, že zkoumání vlivu vysokoškolských učitelů na studenty je nemožné dotazníkovou technikou, natož jednou otázkou; zde je nutný komplexní přístup vycházející z jiných, jemnějších technik sociologického výzkumu, jinak vždy bude hrozit nebezpečí zjednodušování.

Eliška Freiová